

KONCEPT PROGRAMSKOG HIBRIDNOG OBJEKTA KROZ PRIKAZIVANJE UMETNIČKE GALERIJE I PRODAVNIČICE**THE CONCEPT OF A PROGRAMMATIC HYBRID FACILITY THROUGH THE PRESENTATION OF AN ART GALLERY AND A STORE**Ivan Labović, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad***Oblast – ARHITEKTURA-DIZAJN ENTERIJERA**

Kratak sadržaj – U ovom radu analiziran je zadati arhitektonski program, kako se on uklapa u zadatu lokaciju. Kombinacijom i analizom dolazimo do idealnog sklopa dva i više programa koji predstavljaju umetničku galeriju i prodavnicu vina i sira. Glavna ideja ovakvog projekta zahtevala je da se izabrani programi ukapaju i predstavljaju jednu zajedničku celinu. Ovakvi objekti sa više namena danas se nazivaju i hibridnim objektima. Projekat je realizovan u različitim arhitektonskim programima kao što su: AutoCad, Sketchup i Photoshop.

Ključne reči: Hibridni objekat.

Abstract – In this paper, the given architectural program is analyzed, how it fits into the given location. Through combination and analysis, we arrive at an ideal set of two or more programs that represent an art gallery and a wine and cheese shop. The main idea of such a project required that the selected programs be combined and represent one common entity. Such objects with multiple purposes are today also called hybrid objects. The project was realized in different architectural programs such as: AutoCad, Sketchup and Photoshop.

Keywords: Hybrid object

1. UVOD

Sveobuhvatna ekonomska kriza i rast kupovine putem interneta dovodi do toga da današnji način kupovine u manjim objektima polako izumire. Kako bi se pronašao odgovor za ovaj novonastali izazov, polako počinju da se pojavljuju koncepti velikih hibridnih objekata. Budućnost arhitekture jesu hibridni objekti koji predstavljaju spoj nekoliko različitih programa u jednom. Termin hibridni objekat se poslednjih godina sve više pojavljuje u raznim arhitektonskim medijama i časopisima. "Hibridna gradnja obuhvata kako gradski kontekst tako i samu arhitekturu, koju karakteriše visoka programska složenost". Pojavom ovakvih objekata dobijamo jednu sasvim novu i različitu dimenziju prostora. Izgradnja mešovitenih namena je samo transformacija različitih arhitektonskih i drugih programa: (salona, prodavnica, biblioteka, redakcija) u okviru jednog objekta. Potreba za ovakvim prostorima jeste rezultat današnjeg vremena i života koji korisnicima omogućavaju veći i skladniji sadržaj na jednom mestu, gledano sa

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio Radomir Kojić, profesor iz polja umetnosti.

ekonomske strane ovakva mesta privlače veći broj ljudi, a samim tim su isplativiji i funkcionalniji. Ovakvi objekti spolja izgledaju isto kao i svaka današnja višespratnica, dok se unutra najviše razlikuju po funkcionalnosti, oblikovanju, pretežno modernom dizajnu i idealno raspoređenom prostoru. Takođe ove objekte odlikuje i pretežno masivna konstrukcija.

2. OPŠTI PODACI O PROJEKTNOM ZADATKU

Tema projektog zadatka jeste prostorno programsko rešenje i adaptacija trenutnog stanja u multifunkcionalni centar. Spratnost objekta iznosi P+3, prostor koji se adaptira nalazi se atraktivnoj lokaciji u Novom Sadu, objekat je sagrađen 1930. godine.

Prostor adaptacije je veoma specifičan, prvenstveno zbog trenutnog stanja jer poseduje veliki broj podeljenih prostorija. Osnovne jedinice u novoprojektovanom prostoru treba da budu hibridni programi nastali ukrštanjem ponuđenih programa iz grupe A i B. Zadatak je zahtevao da programi budu projektovani tako da čine logičnu prostornu-programsku celinu i stvore nov programski kvalitet.

grupa A	grupa B
ribarnica	coworking prostor
prodavnica potrošačke elektronike	restoran azijske kuhinje
prodavnica bicikala i ski opreme	biblioteka/medijateka
prodavnica organske hrane	redakcija specijalizovanog bloga
knjižara i prodavnica ploča	frizerski salon
prodavnica dizajnerske odeće	škola kuvanja
prodavnica kolača i peciva	umetnička galerija
prodavnica vina i sireva	fine dining restoran
prodavnica nameštaja	džez bar
salon automobila	fitness centar
parfimerija	kafeterija

Slika 1. Šema arhitektonskih programa

Prilikom projektovanja potrebno je bilo uzeti u obzir sve relevantne spoljašnje i unutrašnje sile ekonomski, društveni i kulturološki kontekst. Razvoj tehnologije donosi nam brzinu i ekonomičnost realizacije zamišljenih ideja. Ideja o promeni i osvežavanju prostora postala je mnogo pristupačnija i lakša za izvođenje. Problematika postaje interesantnija za istraživanje u smislu odabira

novih materijala, tehnika, dodavanje novog osvetljenja, sve kako bi nov prostor dobio moderno i kvalitetno rešenje. Najzahtevniji poduhvat jeste zadržati pojedine elemente u prostoru i uklopiti ih u potpunom nov enterijer tako da se oni uklapaju.

2. 1. Opis lokacije

Objekat koji je zadat projektnim zadatkom nalazi se u samom centru Novog Sada. Deo je starog grada i objekat izlazi na dve ulice: Ilije Ognjanovića (26, 28) i ulica Modene (pešačke zone). Sa druge strane objekat izlazi na prometni i jedan od glavnih bulevara Mihajla Pupina. Oko objekta nalazi se veoma veliki broj ugostiteljskih objekata kao što su: Kombinat, Petrus i drugi. Pored ugostiteljskih objekata nalazi se i jedan veoma bitan objekat Ministarstvo finansija Republike Srbije. Velika prednost ovog objekta jeste sama pozicija crkve Imena Marijinog koja predstavlja jedan od glavnih repera Novoga Sada. Pozicija zadate lokacije ima i velike funkcionalne mogućnosti što se tiče parking mesta, funkcionalno to predstavlja veliku prednost u današnjem vremenu jer je opet to sam centar Novog Sada, pored toga u samoj blizini ovog objekta nalazi se i javna garaža.

Trenutna namena ovog objekta jeste stambena zgrada koja poseduje dva ulaza. Ovakav objekat je potrebno preprojektovati za buduću namenu prodavnice i umetničke galerije na jednom spratu dok se na osatlim spratovima nalaze različiti programi. Atraktivna lokacija sama po sebi dozvoljava i traži projektovanje zanimljivih i raznovrsnih arhitektonskih programa.

2. 2. Objekat na kome se vrši uređenje enterijera

Objekat na kome se vrši uređenje i izmena programa je monumentaln. Osnove u ovom objektu su tipske, spratnost iznosi P+3. Sagrađen je 1930. godine u samom centru Novog Sada. Objekat ima prizemlje i tri sprata koji se trenutno koristi kao stambeni prostor. Fasada objekta ima dosta ukrasnih detalja, dok su pojedini elementi poput stubova i ograde iz perioda antičke Grčke.

Objekat je potpuno simetričan što i odlikuje vremenu kada je projektovana. Objekat je masivan, zidan je od kamena. Zidovi su obostrano omalterisani i okrečeni. Krovna konstrukcija na ovom objektu je drvena, krovni pokrivač je biber crep. Spratna visina je ne standardna za današnjicu, tada su projektovani stanovi sa višim plafonom i nazivani su salonski stanovi.

Prozori na ovom objektu su nestandardnih dimenzija i pravljani su od drveta. Ono što takođe karakteriše ovaj objekat jesu dva masivna i naglašena ulaza, pravljena od drveta i obložena od kamena.

Celokupan objekat treba adaptirati i preprojektovati prema budućoj nameni tako da se zadrže svi arhitektonski elementi.

3. IDEJA

Kao što smo kroz prethodne faze analizirali i spominjali, potrebno je bilo odrediti polazne faktore ove ideje. Tema koncepta hibridnog objekta kao ključni motiv, iz koga je dalje potrebno isprojektovati zadati prostor i ukombinovati određenu namenu poput umetničke galerije i prodavnice (vina i sira). Glavna ideja ovog projekta jeste

isprojektovati prostor i uklopiti što više različitih namena i funkcija tako što bi se privukao veći broj korisnika na jednom mestu.

Kao motiv ovog objekta analiziran je multifunkcionalni centar u Sarajevu. Multifunkcionalni centri čine skup više različitih arhitektonskih programa (namena) koji su uklopljeni u jedan objekat i predstavljaju zajedničku celinu.

Za razliku od drugih objekata, ove objekte prvenstveno čini specifičnim komunikacija.

Slika 2. Eksterijer objekta [1]

Objekat koji je analiziran i koji čini početak ideju nalazi se u Sarajevu, Bosna i Hercegovina. Projektovan je u periodu od 2004. godine do 2009. godine, a radio ga je Studio NonStop.

Ovaj objekat sastoji se od osam kula koje su međusobno povezane vertikalnim baštama. Sadržaj ovog multifunkcionalnog centra čini više arhitektonskih programa, name: kancelarijski prostor, hotel, stanovi i tržišni centar.

Kada se povuče paralela sa zadatim projektom koji poseduje tri odvojena sprata i koji će predstavljati različite arhitektonske namene, isto tako je predstavljeno i na ovom multifunkcionalnom centru sa velikim brojem odvojenih kula različitih namena. Pored velikog broja kula u ovom kompleksu, dolazimo do toga da je komunikacija takođe jedna od bitnijih stvari u ovom objektu. Na osnovu ovih analiza i zaključaka, dolazimo do toga da su multifunkcionalnim centrima preko potrebna dobra rešenja komunikacija.

3. 1. Podovi

"Linoleum se na početku proizvodio vrlo sporo, tako da se tanki sloj lanenog ulja ostavljao da ishlapi i oksidira. Oksidacija se odvijala uglavnom na površini, pa se dodavao novi sloj ulja, da bi se nakon jednog dana dobila potrebna debljina, zatim se to oksidirano ulje mešalo sa prirodnim smolom, plutom i drugim punilima."

Analizom budućeg prostora dolazimo do zaključka da je taj prostor veoma frekventan, i iz tog razloga nam je pored estetskog dizajna poda, potreban i dobar izolator. Linoleum je dobar izolator zvuka i topline što nama odgovara za ovakav prostor, vrlo je elastičan ali i dovoljno je krut pa se relativno teško oštećuje.

Proizvođači su linoleum 50-ih godina reciklirali kako bi ovaj materijal dobili u svetlijim nijansama. Primenom linoleuma zadovoljili bismo sve potrebne uslove u ovakvom prostoru.

3. 2. Dekor

"Rasveta je svrhovita upotreba svetlosti, za osvetljenje prostora ili objekta. Izvor svetlosti koji se koristi za rasvetu može biti ili umetan (reflektori, lampe itd.) ili prirodan (dnevna svetlost). "Lampe, visilice su postale glavni dekorativni element prilikom uređenja enterijera pre nekih 70. godina. Razvitkom tehnologije dolazi do unapređivanja rasvete i osvetljenja.

Otkrivanjem novih tehnologija materijali poput plastike, drveta i drugih ne koriste se samo za izradu različitih elemenata, već počinju da se koriste i u svrhu dekoracije enterijera prostora.

3. 3. Boja

"Boja je pojam koji se odnosi na određeni svetlosni osećaj fizičke osobine svetlosti, čija kretanja registruje vizuelni aparat (oko i deo mozga zadužen za interpretaciju podataka), a koja dolazi iz nekog izvora ili se odbija sa površine neke materije. "U današnjem vremenu upotreba boje boje postala je izuzetno popularna, ona utiče na sam prostor i njegovu dimenzionalnost, pored toga odabir boje može uticati i na korisnika toga prostora. U većini današnjeg vremena korisnici prvenstveno koriste neutralne boje. One se koriste iz razloga jer su najskadnije ostalim bojama. Neutralne boje su sve nijanse od bele do crne. Kombinacijom ovih tonova dobijamo sklad i neutralnost prostora tako da se korisnici osećaju prijatno.

Odabir boje u enterijeru pored estetskog dela prostora, utiče i na raspoloženje korisnika pa je tako boja u enterijeru jedna od najbitnijih stavki prilikom projektovanja.

Slika 3. *Primena neutralnih boja u enterijeru [2]*

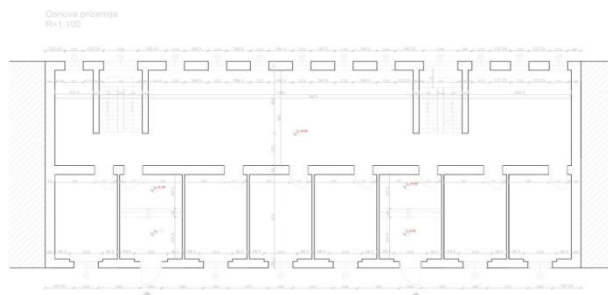
4. UREĐENJE ENTERIJERA

4. 1. Koncept

Pre početka projektovanja hibridnog objekta (multifunkcionalnog centra) potrebno je ispoštovati zadate uslove koje ovaj prostor mora da ispunjava. Analizom arhitektonskih programa, objekat se sastoji iz više namena. Na prizemlju se nalazi kafeterija i prodavnica vina i sira, na prvom spratu se nalazi umetnička galerija i prodavnica vina i sira, na drugom spratu nalazi se biblioteka i parfimerija i na poslednjem spratu ovog objekta nalazi se prodavnica dizajnerske odeće. Početna ideja samog projekta jeste da se ceo prostor organizuje linijski u odnosu na dva ulaza.

Po zadatnom projektnom zadatku detaljno se analizira i projektuje prva etaža ovog objekta, programi na ovom spratu su promenjeni tako da oni predstavljaju umetničku galeriju i prodavnicu (vina i sira). Prva celina ovog zajedničkog prostora predstavlja stepenište koje se nalazi na dve različite strane pomoću kojeg se pristupa na ovu etažu. Projektovani prostor umetničke galerije i prodavnice (vina i sira) podeljen je na dva odvojena dela ali pored toga imaju i zajednički centralni deo. U centralnom delu nalazi se eskalator koji pored stepeništa korisnicima omogućava lakšu i bržu komunikaciju između etaža. Na ovom spratu postoji prostorija za čistačice koja je smeštena odmah pored stepenica. Ova prostorija opremljena je garderobom, policama za skladištenje opreme i trpezarijskim stolom. Pored drugih stepeništa projektovan je magacinski prostor, koji je neophodan prodavnici vina i sira kako bi mogli odlagati potrebne stvari, ovaj prostor opremljen je policama. Pored komunikacije na ovom spratu, toalet predstavlja zajednički deo ova dva programa. Toalet je podeljen na muški i ženski i unutar svakog predviđena je prostorija za skladištenje potrebnih stvari.

Analiziranjem prostora, prodavnica vina i sira projektovana je linijski zbog velike koncentracije ljudi kroz taj prostor. Ova prodavnica poseduje glavni sto za prodaju, gde je zapošljena jedna osoba. Sa leve i desne strane nalazi dizajnirani sto za postavku sira i frižider za odlaganje i čuvanje na određenoj temperaturi. Pored propratnog mobilijara za sir, nalaze se još po tri police sa obe strane za vino. Ovaj mobilijar projektovan je specijalno za ovaj prostor koji idu od poda do plafona.

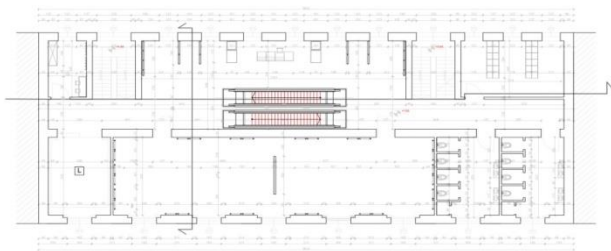

Slika 4. *Postojeće stanje objekta*

Drugi deo ove etaže predstavlja umetnička galerija, ova dva prostora odvojena su glavnim nosećim zidom. Projektom su predviđena dva odvojena ulaza i tako omogućavaju veći broj korisnika u ovom prostoru. Na sredini prostora nalazi se novoprotjektovani zid koji sliži za puštanje projekcija pomoću video bima. Specijalno dizajnirani mobilijar koji služi za izlaganje slika, sastoji se iz dve štipaljke koje drže umetničko delo i pričvršćen je za plafon ovog prostora. Zbog korisnika ovog prostora, umetnički radovi postavljeni su na svim zidovima.

Pored svih navadenih prostorija poput magacinskog prostora, eskalatora, stepeništa potrebno je bilo obezbediti prenos svih potrebnih predmeta za umetničku galeriju, a isto tako i za prodavnicu vina i sira pa je iz tog razloga projektovan teretno-putnički lift. Predviđen je za prenos robe dok je isto tako zamišljen da olakša korisnicima sa

invaliditetom posetu ovog objekta i prostora.

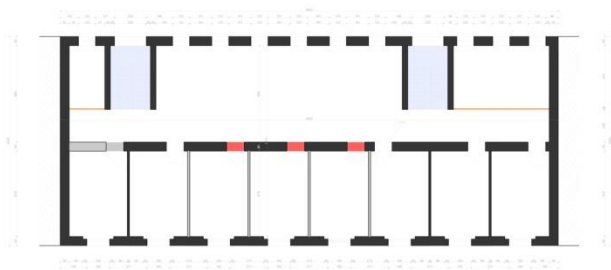

Slika 5. Novoprojektovano stanje objekta [5]

Ideja koja je zamišljena jeste da prostor bude što jednostavnije uređen i funkcionalno isprojektovan kako bi korisnici ovog prostora bili zadovoljni. Pored svih navedenih stavki, glavna ideja ovog prostora jeste konstanta i linarna cirkulacija korisnika bez pravljenja velikih gužvi.

4. 2. Koncept

Objekat je izgrađen 1930. godine. Glavni i estetski najvažniji deo ovog objekta predstavlja masivna konstrukcija koja ne dozvoljava menjanje. Nosivost ovog objekta obezbeđena je pomoću zidova koji se prostiru celom svojom dužinom i njih je zabranjeno uklanjati, dok je pomoćne zidove dozvoljeno menjati.

Slika 6. Šema izmena konstrukcije

Promenom funkcije i organizacije ovog prostora dolazi do izmeštavanja, uklanjanja i dodavanja novih pregrada ovom prostoru. Crno bojom označeni su zidovi koji se uklanjaju kako bi se trenutni prostor proširio, sivom bojom označeni su zidovi koji se zatvaraju, crvenom bojom prikazano je dodavanje zidova kako bi se dobila potpuna celina i na kraju plavom bojom prikazana je zadržana komunikacija u ovom objektu. Prethodnom analizom, novo izabrani arhitektonski programi (namene) zahtevale su određeni prostor, pomeranjem, izmeštanjem jednog dela konstrukcija nije narušena njena stabilnost, već je samo poboljšana funkcionalnost objekta.

4. 3. Materijali

Velika većina materijala u objektu ostala je nepromenjena. Boja zidova ostala je ista bela, osim što je ponovo osvežena u objektu. Ceo enterijer svodi se na odabir neutralnih boja, nijanse između sive i crne. Prostor u kome se nalazi umetnička galerija jedino je plafon ofarban u crnu boju i pod promenjen i postavljen je linoleum, dok su zidovi ostali i beloj boji. Sanitarne prostorije koje su novoprojektovane obložene su keramičkim pločicama, plafoni su ofarban u belu boju.

Magacinska prostorija i prostorija za čistačice, zidovi su bele boje dok je pod od linoleuma. Na kraju ostao je glavni prostor za komunikaciju i prodavnica (vina i sira) koja sem promene materijala pod nema ni jednu novu izmenu.

Poenta naglašavanja neutralnih boje jeste jednostavnost, da korisnici koji dolaze u ovakav objekat imaju osećaj prijatnosti i lagodnosti. Bela boja koja je zadržana u prostoru povećava dodatno osvetljenje i tako prostor dolazi do potpunog izražaja. Ovim promenama i zadržavanjem određenih boja enterije je dosta uprošćen i usklađen novom dizajnu hibridnog objekta.

/ TON KARTA /

LEGENDA:

Slika 7. Ton karta korišćenih materijala

5. ZAKLJUČAK

U današnjem vremenu veoma veliki broj prostora izgledaju identično, razvijanjem novih tehnologija, različitim razmišljanjem dolazimo do mnogo boljih i adekvatnijih rešenja. Uloga arhitekta veoma je bitna i očekuje se da nađe nove, drugačije pristupe projektovanja različitih vrsta objekata. Kroz sve prethodne analize zaključili smo da veliki broj faktora utiče na projektovanje jednog složenog arhitektonskog objekata. Pre sve sagledavanje korisnika u tom prostor, odabir materijala kao i odabir namena koji će taj objekat da sadrži. Glavni zadatak, a isto tako i problem jeste privući što veći broj korisnika ovom objektu.

Na osnovu svega navedeno ovaj rad prikazuje mogućnosti i prednosti kocepta umetničke galerija i prodavnice vina i sira, na koji način one funkcionišu i na koji način privlače korisnike. Nadamo se da će kombinacija ova dva programa u budućnosti ići zajedno, a ne kao dve odvojene celine.

6. LITERATURA

- [1]-<https://architectuul.com/architecture/importance-centre>
- [2]- <https://citymagazine.danas.rs/stil/dom-i-dizajn/zasto-je-siva-boja-hit-u-enterijeru/>

Kratka biografija:

Ivan Labović rođen je u Kraljevu 1998. god. Diplomski rad odbranio je 2020. godine na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Arhitekture.
Kontakt: labek.dskv@gmail.com